

SAMOBORSKI LIST

Ljetovanišni vjesnik.

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
Pretpлата na cijelu godinu stoji K 4—, na pola godine 2 K,
na četvrt godine 1 K. S poštom ili s dostavom u kuću 48 fil.
na godinu više. U Americu K 1-40 na godinu više. Pojedini
broj stoji 20 filira.

Vlasnik i odgovorni urednik: M. Kleščić.

Uprava nalazi se na Trgu Leopolda Salvatora br. 18.

Oglase prima uprava, a plaća se za petlini redak u redakcij-
skom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se
više puta uvršćuju, daje se znatan popust.
Novi i rukopisi šalju se uredništvu „Samoborskog lista“.
Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

God II.

U Samoboru, 1. listopada 1905.

Br. 19.

Dom i škola.

Nakon dvomjesečne stanke opet se otvoriše naše škole. Veća živahnost opaža se ulicama, a mali svijet veselo hrli u prostorije školske, da oplemeni srce, a um obogati znanjem, koje će mu dobro doći u kasnijem životu. Suvišnim se, rekao bih, pričinja u naše tako zvano prosvjetno doba dokazivati ljudima posebice, koju korist donosi škola, jer je ovo tako i toliko jasno, kako ljetno žarko sunce. Ipak tomu nije tako. Škola ima mnogo svojih protivnika, pače i u redovima onih, koji bi joj morali da budu zaštitnici i branitelji. Ne ću reći, da je svuda tako, ali ima i takovih krajeva, u kojima se smatra škola kao biljka nametnica, kojoj je svrha da siše materijalnu snagu naroda ili tim, što je mora da uzdržava ili s druge strane što im otimlje djecu na dva tri sata od blaga, paše i gospodarstva i t. d. Evo ovako se gdje gdje sudi o školi i prema tomu se s njom postupa kao s pastorkom, premda ona svega toga ne zaslužuje.

Komu koristi škola? Dosljedan odgovor na ovo pitanje jest, škola koristi rodjenoj djeci dotične općine, roditeljima a i samoj općini.

Srce je dječje nalik na polje ili oranicu. Ostavi li se polje, te se ne ore, ne obradjuje, ne njeguje, ne teža što češće, to ne će ničim roditi nego trnjem i kupinjem. Ovako je i s djetetom, ostane li mu srce neobradjeno a um neobdijelan t. j., ako se dijete ne upućuje, ne poučava o njegovoj svrsi, zatim u čitanju, pisanju, računanju; ako se ne sokoli na dobro, a odvaća od zla, to će u djetinjem srcu niknuti sam pusti drač, pa zato će ovakovo dijete biti nesnosno ponajprije roditeljima, zatim članovima ljudskog društva, državi i t. d. Pa, ako gospodar ostavi polje godimice neobradjeno, zar ne će podivljati? Ovako podivlja i dijete bez pouke, ostaje surovo neugladjeno, zlobno i opako. A Bog nije zato uručio djecu roditeljima, da ona podivljaju, već da ih odgoje u „nauku i strahu Božjem“.

U tom im pak pomaže škola. Zar nije škola cjeplinjak, a cijepovi, mladice nijesu li djeca, koja se imaju tuj oplemeniti, uzgajati za valjane, poštene i radine ljude? Vratar u tom cjeplinjaku jest učitelj, učiteljica, koji njeguju mladice sebi povjerene. Učitelj odstranjuje drač, korov čupa, odstranjuje divlje izboje, reže što je suvišno, omata stabljike zimi, da ih zvjerad i smrzavica

ne uništi, plemeni svaku stabljiku plemenitim cijepom. Sav svoj mar i žar posvećuje djeci, cijepi i njeguje u njima plemenitu klicu znanja, urednosti, nedužnosti, zle pak sklonosti, lakoumlje razuzdanost, prkos, neposluš te druge pogreške nastoji iz mladenačkog im srca da iščupa, a mjesto ovih sije, sadi, zalijeva, čuva, nijeti druge korisne i dobre nauke. Veliki su dakle neprijatelji svoje vlastite djece oni roditelji, koji ne šalju svoje djece revno uredno i marljivo u školu; zašto im ona jamačno ne će biti zahvalna kad odrastu. No ne samo, da su neprijatelji svoje djece već ujedno i svoji. Tko crpa korist odatle obradi li gospodar svoje polje u horu, češće oplijevi i t. d., — tko ako ne sam gospodar? Puni u jesen ambari, sjenici, slogovi pokazuju očito plod njegova rada i mara. Ovako gle, ako dijete tvoje danomice u školu šalješ, tko će odatle crpsti korist? Ti sam — otac — majka, a ne samo Vi, nego društvo i država.

Istina je i to, da mnoga djeca marljivo školu polaze, pa ipak od svega toga nit za nje nit za roditelje, državu nikakvc koristi. Tko je tomu kriv? Odakle to zlo? Možda je kriva škola? Možda učitelj, učiteljica? O ne. Dakle tko? Čujte, ako dijete uza sav svoj revni polaz škole ne postizava svrhe, za koju su škole postavljene, krivi su ponajviše roditelji. Mnoga djeca dolaze u školu divlja, razmažena, svojeglava, prkosna, prevejana i jogunasta. Mnoga opet uz sav mar učitelja ne paze na obuku njegovu, a niti mu tko kada kod kuće kaže: Ded uzmi knjigu ruke, pa uči zadanu lekciju!

Ako li se kada takova nepažljiva i nevaljala djeca kazne — zlo i naopako. Zašto? Jer će mnogi roditelji to dijete kod kuće zagovarati, braniti, i dati pravo djetetu, a okriviti školu radi te kazni, samo da se njihov „miljenko“ ovako obrani. Evo ovako hoće da prikriju nevaljalštinu dječju na svoju kasniju sramotu i štetu. Ovakovim postupkom daju sami roditelji djeci svojoj toljagu u ruke, da ih jednom njom udaraju radi prekorredne i slijepe ljubavi prema njima.

Želite li dakle, da polazanje škole u istinu koristi djeci vašoj i za budući život, nužno je, te budite i sami kod kuće učitelji i učiteljice svoje djece, treba da budete kućni apostoli, vjerovjesnici istine; treba te si djecu kod kuće sami priganjate knjizi, zadatke im nadgledate, te o naučenom u školi što češće ispitajte, da pri-

pazite — ali oštro — kako se vladaju. Škola i dom treba da vazda zajednički i u dosluhu rade. Rade li zajednički učinit će narod velikim, jer narode ne čini velikima samo vojska, koja je spremna svaki čas stupiti u boj za domovinu, ne samo brodovlje, koje štiti od tudjinaca svojatane luke, ne samo gospodarstvo, obrt i trgovina. Ono, što narode čini velikima, krepost je, naobrazba duhova, odgoja značajeva. A ovo je zadatak doma i škole. „Da, valjanim se uzgojem i obrazovanjem čini državi najveća usluga“ veli Cicero. Marljivo dakle šalžite roditelji svoju djecu odmah od prvog početka u školu, a ujedno pomažite školu, gdje samo možete. Tako ćete dokazati, da ljubite svoju djecu, sebe i domovinu.

Franjo Sal. Forko.

Domaće vijesti.

„Liječnički vjesnik“ o našem Hydropatskom zavodu. „Liječnički vjesnik“ opisuje opširno otvorenje Hydropatskoga zavoda u Samoboru, te se o uredjenju njegovu najpohvalnije izražava. Evo, kako sudi o ovome zavodu glasilo Zbora hrv. liječnika: „Zbor liječnika otvorio je novi hydrotherapeutski zavod, predao ga na uporabu bolesnom ljudstvu i tim ga u neku ruku uzeo pod svoje okrilje. Potpunim pravom očekuje taj prvi zavod ove vrste u našoj domovini pomoć hrvatskih liječnika, punim to pravom i zaslužuje, jer je lijepo, zgodno i obilno uredjen sadržavajući sva pomagala hydroterapije, jer je u dražesnom, zdravom „Sanoboru“, jer mu je na čelu savjestan i uzoran liječnik (Dr. Juratović), u svemu i najprije liječnik, naš član, Samobora sin, naš čovjek.“ „Vjesnik“ donosi i govor tajnika Zborova g. dra. R. pl. Markovića, koji između ostaloga reče: „Imali smo se prilike uvjeriti, da je novi zavod solidno i uzorno uredjen, da će se u njemu liječiti svim prokušanim načinima hydrotherapeutike, a značajnost i odličnost našega druga jamči nam, da će vrijediti strogo liječnički znanstveni nazori, da će odlučivati lih probitak bolesnika, koji će ovdje tražiti ozdravu i okrepu. Takovomu zavodu, tako vodjenomu rado će liječnici prepuštati bolesnike; ta to nam je u svakom pogledu i dužnost, jer smo uvjereni, da ih predajemo liječničkoj skrbi, najplemenitijoj namjeri, najkorektnijemu djelovanju, da im u do-

Koritari.

U „Samoborskom listu“ oglaseno je, da su one jablane duž ceste u sv. Nedelju, što ih je za francuske vlade dao neki general posaditi, određujući im pravac gledajući iz samostanskog hodnika prema Sv. Nedelji, — sada na jeftimbi kupili rumunjski cigani, koji će iz tih dubova praviti korita, koritašca (skipice) i struganje. — Istom što su li siromasi rumunjski došli u lijepi naš Samobor, već je jedan od njih dokazao, da nije ciganske duše, dok je, makar zgoljna sirotinja, potrčao za čovjekom, koji je izgubljene novce tražio, pa ga zapitao, je li je to njegov novac, što ga je on našao. —

Rumunjska sirotinja živući nekada, a i danas po rumunjskim ravnicama uz potoke i rijeke, dala se na koritarski obrt. Mnoge obitelji iselile se prije više stotina godina iz Rumunjske, pa dođe u Srbiju, Bosnu, Slavoniju i Hrvatsku. Njih je danas svagdje naći, gdje je za njih prilika da mogu drvenu robu izradivati, pa tako dođu za onaj veliki broj jablanova na sveto-

nedeljskoj cesti i eto ih kao pčela, gdje cvijeće mirišu.

Ti će marjivi siromasi dulje vremena ostati u Samoboru, a ja poznavajući moj rodni kraj i moje mnoge milokrvne znance, rado bih, da tu bokčiju, koja će podulje među njima živjeti, u pravom svijetlu prikazem, ter dokažem, da to nijesu cigani niti naši, a niti rumunjski, već ljudi siromasi rumunjskog plemena. Godine 1883. našavši ih u Bosni i Srbiji kao koritare, stao sam se zanimati, što su i odakle su. Na parobrodu blizu Biograda desila se cijela obitelj, pa je s njima razgovarao jedan putnik rumunjski, koga sam ja i on mene iz Siska poznao. Na moja razna pitanja odgovorio mi je moj znanac od prilike ovo: Ovo je sirotinja iseljena iz Rumunjske, govori i živi i obitava na način rumunjskog seljaka; govori čisto narodno rumunjski, a ne zna ciganski i nije cigan, već što više, vrlo je tužan i ražalošćen, kada mu rečeš, da je cigan. On ti prezire cigana i njegovu čergu (šator): on ne krade, ne pazari sa ukradenim konjima, već jedino sa svojom izradjenom drvenom robom. — U „Glasu Hercegovca“ potanje sam dokazao

učenom bosanskom fratru, živućem u Albaniji, da to nijesu Skipetari, kakovi žive u Albaniji, već pravi Rumunji, makar da oni skipe i skipice izradjuju.

U našoj su domovini rasijani, kako već rekoh, no najviše ih je rodjeno oko Gjurjevca i Virovitice, a od svih obitelji, što ih ja poznam, najbrojnija je obitelj „Bogdani“.

Istraživajući dokaze, da to nijesu cigani, niti im je jezik ciganski, dao sam si truda, da ih pobliže upoznam, da im čujem običnu riječ i pjesmu.

Oj djevojko, tako ti nebesa,
Ne kučaj mi kupusa bez mesa!

Ali ne tako, već koju koritarsku rumunjsku.
No, pa hajde, na rumunjski:

Ajde guce minden ta
Tu den minnu čelega;*
Da činden min čelegat,
Un balanca jout!

* Pisano fonetski.

lječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije prozet živom željom, da plemenito nastojanje vlasnika donese potpun uspjeh, njemu zadovoljstvo svijesti, ponos ispunjene dužnosti, bolesnicima zdravlje, da novi zavod bude Samoboru izvorom novoga napretka, a na čast domovini Hrvatskoj."

Imenovanje zagrebačkog velikog župana. Njegovo Veličanstvo imenovalo je podžupana zagrebačke županije Mark-Aurela Fodrocija od Fodrovca i Borkovca velikim županom iste županije sa sustavnim berivima.

† Vjenceslav Novak. 20. pr. mj. umro je u Zagrebu jedan od prvih i najplodnijih naših pripovijedača — Vjenceslav Novak. Neumoljna sušica slabila je lagano njegovo krhko tijelo i napokon učila kraj životu. No dok je njegova fizička snaga malaksala, duh Novakov ostao je snažan i vedar i danomice pokazivao sve veću stvaralačku moć. Radio je grozničavom žurbom, bez prekida i odaha, pa se može punim pravom reći, da je umro s perom u ruci. Slutio je, da mu je dosudjen kratak vijek i da se valja požuriti, hoće li da ostavi što veću ostavštinu svomu narodu. A ova ostavština — nebrojena njegova djela imaju trajnu literarnu vrijednost i vazda će nalaziti zahvalnih čitača. — Novak je rođen u Senju. Svršio je učiteljsku školu i postao pučkim učiteljem u svom rodjenom mjestu. Kasnije ga vlada poslala u konzervatorij praški, pa je imenovan profesorom glazbe u zagrebačkoj učiteljskoj školi. Kao takav umirovljen je prošavše godine radi bolesti. — Sprovod mu je obavljen uz veliko saučešće književnih i pedagoških krugova, a na grobu izrečeno više govora.

Vječna hvala i slava Vjenceslavu Novaku!

Naš posljednji feljeton o Dru. Francetu Prešernu, koji je potekao iz pera odličnog našeg prijatelja gosp. Dra Gjuro Horvata, spomenuo je pohvalno ljubljanski „Slovenski narod“ istaknuvši naročito, da je „presrećno pisan podlistek.

Dvadesetpetgodišnjica učiteljovanja. Danas navršuje domaći građanski sin gosp. Vjekoslav Kirin, učitelj u Zemunu, 25godišnjicu svoje učiteljske službe. Mučna je to ali časna rabota: ustrajati četvrt puna vijeka u postojanu radu na njivi narodne prosvjete. A naš je svečar doista sve ovo vrijeme ispunio lijepim uspjesima svog školničkog djelovanja, pa je cijenjen ne samo kao vrstan učitelj nego i kao iskren i odan kolega i prijatelj. Kakovo uživa poštovanje u svom službovnom mjestu najljepši je dokaz i to, da je već više godina potpredsjednik tamošnjeg uglednog pjev. društva „Odjeka“, pa je u tom svojstvu razvio zamjernu djelatnost. Današnjim čestitacima g. Kirina pridružujemo se i mi sa srdačnim poklikom: Živio svečar!

Imenovanje. Njegovo Veličanstvo imenovalo je satnika u kopljaničkoj pukovniji br. 5. g. Josipa Sauera pl. Nordendorfa satnikom kod prve previšnje tjelesne garde u Beču.

Pridijeljen na službovanje. Gosp. Josip Kirin, učitelj kr. vježbaonice u Zagrebu i zaslužni tajnik „Hrv. pedagoško-književnog zbora, pridijeljen je na službovanje kr. zem. vladi, odijelu za bogočašće i nastavu.

Namještenje. Mladomisnik g. Juraj Kocijanić namješten je za kapelana u Dubovcu.

Narodni porez. Klub „Ćiril-Methodski zidari“ zaključio je na prijedlog svoga tajnika

će biti jedini cilj da namakne godišnje 100 do 200.000 K za narodne svrhe, u prvom redu za „družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru“. Ova bi se misao dala lako izvesti s malo volje i ustrajnosti i uz što izdašniju ne samo materijalnu nego i moralnu pomoć cijelog hrvatskog naroda. U prvom redu mislimo ovdje na sudjelovanje vanjskih članova kluba „zidara“, koji bi imali zadaću prema pripisanom mu od središnjeg ureda sabirnom arku ubirati u svom mjestu, okolini, općini i t. d. godišnji prinos od jedne krune po osobi. Tako sabrani novac slali bi ti vanjski članovi (ili povjerenici) na naslov kluba, koji te prinese prima i pohranjuje, a na koncu godine raspomagao bi s njima, dotično razdijelio bi sav ubrani „narodni porez“ za gore rečene svrhe. Ovom organizacijom omogućeno je svakom da sudjeluje ili podupire taj na očigled samo sitan narodni rad, omogućeno je onima, koji danas ne dolaze u priliku, nema im poticanja, da pridonese nešto od svoga imutka na oltar domovine, s druge strane ide ova organizacija opet u prilog onima, koji su danas moralno prisiljeni da uvijek i svakom zgodom plaćaju sad za ovu sad za onu narodnu stvar. To su u prvom redu trgovci u gradovima, kojima se uvijek dolazi, dok mnogi vlasnik kuće, vlastelin, pothvatnik i t. d. ostaje pošteđen, niti mu se pruža prilika da ma i jedamputa u godini što pridonese u koju narodnu svrhu. Predlagatelj misli, da bi se u cijelom hrv. narodu našlo 100—200.000 osoba, koje bi htjele i mogle dati jednu krunu na godinu, a naći će se valjda u svakom većem mjestu i općini pouzdana osoba, rodoljub, koji će te prinese ubirati. Klub „Ćiril-Methodski zidari“ moli sve one, koji se žele primiti toga posla, da se jave pismeno na naslov kluba u Zagrebu, koji će im dati daljnje upute. — Umoljavaju se također svi hrvatski listovi, da izvole ovu bilješku donijeti i primati prijave povjerenika, te imena njihova pripočiti klubu.

Hydropatski zavod u Samoboru ostat će na mnogobrojno zahtjevanje otvoren još do 15. o. mj.

Napustio kožarski obrt. Naš vrijedni sugradjanin i kožarski obrtnik g. Martin Poreden napušta danas svoj obrt, koji postoji već od 1831. godine, a započeo ga je na današnjem mjestu njegov pok. otac. G. Poreden želi da se većma posveti svomu gospodarstvu pa da otpočinje od teška obrtna rada, kojega je on nizom godina obaljšao na najveće zadovoljstvo svojih mušterija. Tom zgodom želimo mi našem opće štovanom sugradjaninu, da se što dulje naučije zaslužna otpočinka u krepkoj snazi i nepomućenom zadovoljstvu.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda. Primili smo proglašavanje ovog patriotskog društva, u kome se obraća na sve rodoljubive Hrvate, napose na učitelje, mladež, trgovce i novčane zavode, da se služe isključivo društvenim olovkama. Češka tvornica, koja izrađuje ove olovke, obavezala se davati družbi dio od čistoga dobitka, pa bi na taj način naše hrvatske škole u Istri dobile novo izdašno vrelo prihoda. — Klub sv. Ćiril-Methodskih zidara apeluje na općinstvo, neka se posluži i svagdje izrično zahtijeva žigice pod imenom: „Hrvatska za Ćiril-Methodske zidare“, koje je stavila u promet domaća tvornica žigica Adama Rejsnera u Osijeku, a dat će također za družbine svrhe dio čistoga dobitka.

Moj „Bogdan“, što me je godine 1888. i 1889. posjećivao, a i ja njega, ispričao mi se, kako je došao jednom u Karlovac, kada se je željeznica gradila, prodao u petak puna kola korita, a zatim svrnuo u krčmu sa ženom i praznim kolima, pa će on tu sa ženom založiti i onda otići u Pokuplje. Dok je on naručivao u sobi ručak, vikne ženi, koja je bila još kod konja, da im ponudi sjena i da dodje u sobu. — Dok je on sa ženom razgovarao, slušao ih od daljnjeg stola jedan gost, pa će im kroz suze: A jeste li vi moji dragi Rumunji? Jesmo, Jesam i ja, ali sada ovdje mjernik, koji nijesam već dugo čuo mog dragog domovinskog govora. — Treba li tu više dokaza, da su to Rumunji, koji govore rumunjski, a ne ciganski, jer nijesu cigani.

Poštenili se i nadalje koritari ter zasvjedočavali, da i oni zavrjede biti u blizini sa daleko poznatim umiljatim poštenjakovićima Samoborcima
Ferdo Hefele.

g. Milan Suchanek u Zagrebu.

Strossmayerove. razglednice. Zagrebački građanski odbor za Strossmayerov spomenik izdao je deset vrsta razglednica u trobojnom umjetničkom tisku, koje prikazuju: 1) Josipa Jurja Strossmayera; 2) Djakovačku crkvu s pročelja i sjeverne strane; 3) Djakovačku crkvu sa sjeverno-zapadne strane; 4) Djakovačku crkvu iznutra; 5) Sv. tri kralja i hrvatske seljake; 6) Isusa snimljena s križa; 7) Ulaz u nebo; 8) Palaču jugoslavenske akademije; 9) Papu Hadrijana II., kako daje braći Ćirilu i Metodu dopuštenje slavenskoga jezika i bogoslužja u crkvi; 10) Hrvatsko sveučilište u Zagrebu utemeljeno po Strossmayeru g. 1875. — Razglednicama je unatoč lijepoga izbora i umjetničke izradbe udarena neznačajna cijena od 12 filira po komadu, pa je dužnost svih Hrvata, da se tim razglednicama obilato služe i zahtijevaju ih u svakoj trgovini, gdje se razglednice rasprodaju. Narudžbe prima tajnik odbora g. dr. Nikola Hofer, Zagreb, Frankopanska ulica. Svih 10 razglednica stoji 1 K.

Zabavica školske djece. Umirovljeni kot. sudac gosp. Stjepan Drčić priređuje već više godina školskoj mladeži iz sela Male Rakovice osobito veselje. Pod konac školske godine pozove on na jedan školski praznik pomenutu mladež na svoj omiljeni „Mojmir“, pa tu mališe ugosti, davši još svakomu na put zdjelicu, žlicu i nožić. Naravski, da onda ne uzmanjka u Mojmiru dječje pjesme, deklamovanja i igre. Kako je prošle godine zaključena podvrška škola nešto prije radi bolesti, to je čestiti starina izostalu svečanost prenio na 14. prošlog mjes. i ugostio na svom posjedu dvadesetak djece. Toj su zabavici mladeži prisustvovali osim njihova gosp. učitelja još i gg. župnik i vjeroučitelj. G. Drčić pokazuje ovim lijepim činom, da je osobit prijatelj školske mladeži, zašto će mu ona jamačno sačuvati trajnu i iskrenu zahvalnost.

Zabava. Skup zagrebačkih šaljivdžija priređuje sutra 2. o. mj. hrv. orfejsku večer s plesom. Čist prihod namijenjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda. Šaljivdžije se nadaju, da će rodoljubivo samoborsko općinstvo što obilnije pohoditi ovu zabavu.

Vatrogasni toranj. Dugo iščekivani vatrogasni toranj gradi se iza kuće, gdje stanuje pećar Unterlass, na općinskom zemljištu. Toranj bi imao biti sagrađen do 7 o. mj.

Iz Amerike. Samoborska obitelj Pipić u Chicagu, uređujući svoju pretplatu, piše nam medju ostalim: Ne možemo Vam dosta nahvaliti, te nam šaljete Vaš cijenjeni list u tudjinu. On nam nosi ovamo drage glasove iz našega zavičaja i probudjuje u nama slatka spominjanja. Budite uvjereni, kad smo prvi put primili milo glasilo: „Samoborski list“, bili smo svi radosni, te nam je u oku zasjala suza radosnica. Neka se sve više širi taj mili našeg doma list zajedno sa našim milim — nezaboravnim Samoborom, u koga se želimo jednom povratiti. Sa hrv. pozdravom: Bog i Hrvati! Obitelj Pipić.

Iz suda. 41godišnja služavka udova Marija Černi iz Krškoga, došla je 25. srpnja o. g. u Samobor u pohode Mati Jandričiću, kako ona veli, na njegov poziv, pošto su se imali dogovoriti glede vjenčanja. Tom zgodom prisvojila si ona nepovlasno Jandričićevu uložnu knjižicu Hrv. kat. gospodarske udruge, koja glasi na 800 K 70 fil. „Vjerenik“ još je lijepo sproveo do samoborskoga kolodvora Černijevku ni ne znajući, da je s njom otišla i njegova — knjižica. Tek drugi dan primijeti Jandričić, da nema knjižice, no nije pri tome još ni najmanje posumnjao na Černijevku. Medjutim se sutradan požurila Černijeva da bar djelomično realizira „svoju“ imovinu i poslala služnika u dotičnu udrugu s knjižicom, da dignu 100 K. No prije je mudro istrigla donji komad prve stranice, gdje je bilo ubilježeno ime Jandrićevo s opaskom, da se ina novac samo njemu na ruke izdati. Ovo udari u oči štedioničkom činovniku, te telefonom obavijesti redarstvo, koje uapsi Černijevu i preda drž. odvjetništvu. Černijevka se svakojako branila, no sve nije koristilo, jer joj je krađa dokazana pak ju je 20 pr. mj. osudio sudbeni stol na 2 godine teške tamnice, te na izgon iz kraljevine Hrvatske i Slavonije.

Stavni obvezanici i ženidba. Upozoruju se mladići, stavni obvezanici 3. dobnoga razreda rođeni god. 1882., koji na svršetku ove godine navršuju svoju 23. godinu, te se zbog „ex-lex“

Čujmo najmiliju i najobičniju koritarsku pjesmu od koritarâ oko Virovitice:

Merse fata lapaduri
*Ku se kure late
Sini frike, ke mo perče
Ke podure verče.

Što će reći:

Ide cura u šumu,
Pa si nosi sjekiru;
U kitnu će šumu zaći,
Pa će teško vanka naći.

Pokazivajući ja tu pjesmu u Bukareštu godine 1890. rumunjskom akademiku historiku Nikolaju Densusianu, preveo mi je gornju rumunjsku pjesmu na njemački, a ja se primio pegazove grive i prekalupih to na hrvatski. Densusianu mi reče, da je to čisto rumunjsko-narodnim jezikom prikazana pjesma.

da im je počevši od 1. siječnja 1906. prosto, da bez dopuštenja vojničke oblasti stupe u brak. Oni pak, koji su udovoljili svoju aktivnu vojničku dužnost, mogu se ženiti počevši već od 1. listopada t. g.

Grom upalio zgrade. Za silne oluje, koja se nadvila nad Samoborom u noći od 26.—27. pr. mj. udario je grom u gospodarske zgrade našeg gradjanina g. Mihalja Jakopca i upalio krov nad štagljem i pivnicom. Pod krovom se nalazilo oko 200 q sijena, pa je vatra imala dovoljno hrane, da se raširi. Nasta najveća pogibao za susjedstvo i za kuću g. Jakopca, kadno dojuri na garište vatrogasna četa. Naporom radu naših vatrogasaca, njihovoj spremi i vještini valja jedino zahvaliti, da je vatra za razmjerno kratko vrijeme lokalizovana i pogibao uklonjena. Izgorio je samo krov sa sijenom, koje se ispod njega nalazilo. Svi nepristrani motrioci priznavaju golem uspjeh obrane, kojim si je vatrogasno društvo osvijetljalo lice. Ako se još uzme u obzir, da je bilo kasno doba noći, da je množina vatrogasaca morala stignuti iz najudaljenijih točaka Gornjega kraja, te da je valjalo raditi sa kaljužom, koja je zablacivala štrcaljke, onda se ovaj uspjeh ukazuje u još ljepšem vidu. Štrcaljke su izvršile krasno svoju zadaću, udarajući četirima snažnim mlazovima na bijesni elemenat. — Na garište je odmah došao kotarski upravitelj gosp. Aurel Senoa, a od strane općine upravitelj ove g. Čop. Prispio je i odjel vojništva iz Mirnovca pod zapovjedništvom g. satnika Rosenzweiga, koji je i sam činom pomagao oko obrane. Vojništvo je propisno pružilo pomoć kod tlačenja štrcaljke, te držalo stražu sigurnosti. I oružništvo, koje je odmah iz susjedne vojarne priteklo u pomoć, lijepo se ponijelo. Šteta se cijeni na 7500 K, a osigurano je bilo tek nešto. — Što vrijede jednom mjestu požrtvovni i vješti vatrogasci sa valjanim gasilima, svak se mogao one noći da uvjeri. Da nije njih bilo, ne zna se, dokuda bi nesreća segla.

Hrvatski sabor god. 1848. Znameniti momenat u hrvatskoj povijesti — možda najznamenitiji u povijesti hrvatskoga parlamentarizma — jest sjednica hrvatskoga sabora dne 4. srpnja 1848. Hrvatski su staleži povjerali banu Jelačiću, da buntovne krajeve Slavonije kao i grad Osijek, koji su pristali uz magjarski ustanak god. 1848. oružanom silom povrate. To je ponukalo našega hrvatskoga slikara Dragutina pl. Weingärtnera, da naslika baš onaj momenat, kad su hrvatski plemići i visoki crkveni dostojanstvenici u tili čas što gotovim novcem, što vrednotama skupili oko 20.000 forinti. Na slici vidimo biskupe Josipa Schrotta i Dragovića, arhimandrita Seb. Ilića i patrijarka Rajačića, Janka grofa Draškovića, prvaka ilirskoga, domoljube baruna Kulmera, Kušljana i Ožegovića-Barlabaševačkoga, Antuna i Ivana Kukuljevića-Sakcinskog, Antuna i Ivana Mažuranića, tadanjega sabsorskog bilježnika pl. Zigrović-Pretočkoga i pjesnika Mirka Bogovića. Na galeriji vidimo mladog biskupa dr. J. J. Strossmayera, pjesnika i generala Petra Preradovića i prvu hrvatsku opernu divu Sidoniju pl. Rubido-Erdödy. Reprodukcijska je upravo sjajno i vanredno umjetnički uspjela. Portreti su vanredno uspjeli a u polutamnom diskretnom galerijskom tonu, u koji je čitava slika utonula, osobito se ističu šarolike narodne nošnje naših plemića. Slika je pravi umjetnički ures za svaku domoljubnu hrvatsku kuću, te će u mladjoj generaciji pobuditi ponos na hrvatsku prošlost i uzbuditi u njoj pravi domoljubni osjećaj. Cijena je slici K 60 u desetmesečnim obrocima a K 54 uz gotov novac. Ambalaža se i poštarina posebno plaćaju. Narudžbe prima domaća tvrtka i trgovina umjetnina Josip Kaplan, Zagreb, Duga ulica 12.

Zdravstvene prilike u Samoboru i njegovu kotaru bile su mjeseca rujna povoljne. Katari probavila, dakle želuca i crijevlja bile su najčešće motrene bolesti i to ponajviše kod djece, ali su povoljno svršile. Domaća popustljiva groznica motrena je u nekoliko slučajeva i to češće kod djece, negoli kod odraslih. Mjeseca je rujna u trgovištu Samoboru umrla i osoba i to dvogodišnje dijete, koje je od kašlja poboljevalo od duže vremena. Od priljepljivih se bolesti pojavio škrijet sporadično u selima Bistrac, Mošćice i Otrševac. Dr. B.

Unesrećen. Dne 18. rujna unesrećen je 15 godišnji Marko Kupres iz Male Rakovice. Bijaše zaposlen na njivi i hoteti odrezati kitu vrbe

zemlji pognuto. Cim je kitu odrezao zepnim ovcim nožem, poskliznuo se i pade s visine od jedva 1 metra na travom obrašteno tlo, držeći otvoren nož u desnoj ruci. Kod pada na tlo ubo se je u desnu stranu vrata i prerezao dovodnicu, te odmah preminuo. Krvarenje iz rane bilo je neznatno, a nagla smrt je nastala, ne uslijed gubitka krvi, već usisanjem uzduha kroz prorezanu žilu dovodnicu zvanu „vena jugularis.“ Dr. B.

Razbojnička ciganica. Prekojuče oko 2 sata poslije podne došao neki ciganin sa ciganicom u gostionicu kod „kraljice prirode“ u Anin-perviju. Dok je ciganin ostao u gostioničkoj sobi, ciganica se najednom otputi u privatni stan paziteljice. Potonja se dakako dala za njom, no čim je ušla u sobu, zaprijeti joj ciganica nožem, tražeći od nje novaca. Na podignutu viku paziteljice pohita onamo pudar iz obližnjeg vinograda, no cigani podbrusili prije pete, nego ih je mogao da zahvati. Tom je prilikom ukrala ciganica paziteljici 2 K.

Iskaz vjenčanih: Jelić Juraj, posjednik i Josipa Majcenović.

Iskaz umrlih od 1. do 30. rujna: Ljudevit Molan. dijete postolara, 2 godine, Starogradska ulica 5.

Redarstvene vijesti. U drugoj polovini mjeseca rujna uhićeno je 11 osoba radi besposlenog skitanja i 3 osobe radi prostitucije. — U noćno doba od 14. do 17. rujna t. g. izveli su nepoznati tati kradje odijela i drugih predmeta na štetu Ivana Levičara, Nikole Čebuškika i slugu kod Josipa Budija. — Kod radnice Roze Kuril nadjen je po redarstvu jedan kaput, kojega joj ostavio nepoznat čovjek. Taj je kaput ukraden kod krojača Vrbanića u Maloj Jazbini, te je vlasništvo gostioničara Stjepana Fresla. Redarstvo je na tragu ovoga zlikovca, koji je osim kaputa ostavio i jedne hlače nepoznatog vlasnika. — Dne 18. srpnja t. g. opazio je trgovac Ivan Levičar u svojoj blagajni manjak do 2.000 K. a prije toga na dva puta do 1000 K. Tat je danju zapazio, gdje se pohranjuju duplikati blagajničkih ključeva, pa je noću — nesmetan — izveo kradje. Posljednji slučaj prijavio je Levičar slijedećega dana redarstvu, koje je kradju zadržalo tajnom i neupadnim načinom potraživalo tata. Dne 21. rujna t. g. doznalo se, da je Taža Runtas iz Dubrave sluškinja kod F. Jurčića u posjedu oveće svote novaca, kojega joj je uručio njezin ljubovnik Matija Glenda, vojnik mirnovačke topničke posade nastanjen kod trgovca Levičara u kući, gdje je okradjena blagajna smještena. Redarstvo je kod nje pronašlo iznos od 2310 K. Ona tvrdi, da joj taj novac izručio Glenda kao svoju baštinu na pohranu dok se ožene, a uhićeni Glenda taj kradju, no način stećenja toga novca ne može da dokaže. Tvrdi, da ga je tečajem vojničke službe uštedio.

Društvene vijesti.

Hrvatski Sokol u Samoboru održao je dne 24. rujna izvarednu glavnu skupštinu, na kojoj su se pretresale nutarnje prilike u društvu. — Dne 15. listopada otvara društvo sokolsku plesnu školu, koju će rukovoditi g. Drag. Ivanšćak, na tom polju prokušana i vrsna sila. Osim sokolaša moći će ovu školu polaziti i nesokolaši te je pristojba za obuku ustanovljena za gospodjice sa K 6. — a za gospodu sa K 8. — za čitavo vrijeme obuke. Prijave primaju se samo do 10. listopada, te valja pismene upraviti na odbor „Hrv. Sokola“, dok usmene prima svaki dan g. Viktor Matota. Na prijave poslije 10. listopada ne će se uzimati obzir. — Plesna škola trajat će do konca mjeseca prosinca, a obučavat će se svakoga utorka i petka od 8—1/2 u večer u dvorani svratišta „k Trstu“. Prva vježba održavat će se iznimno u nedjelju dne 15. listopada, te valja prije nje uplatiti prvu polovicu pristojbe za obuku. — Kao podupirući član pristupio je gosp. Barettschneider, gostioničar „k lovačkom rogu“.

Dobrov. vatrogasnomu društvu u Samoboru pristupili su nadalje kao izvršujući članovi gg. Stjepan Babić i Tomo Mučnjak. Potonji je već bio izvršujućim članom, ali je radi odlaska iz Samobora prekinuo službu. — G. Mihalj Jakopac, posjednik u Samoboru pristupio je kao ute-mejlač sa svotom od 50 K. Hvala mu!

pristupio je kao podupirući član gosp. Matanić.

Prosvjeta.

„Škola“, list za učiteljstvo i prijatelje školstva. Uredjuje Stjepan Širola, učitelj u Zagrebu. Već 16. godinu izlazi „Škola“, list za učiteljstvo i prijatelje školstva, koji je okupio u kolo svojih suradnika najvrsnije hrv. pedagoške pisce. Za to doba stekao je ovaj list mnogobrojne prijatelje u učiteljstvu i izvan njega, a preporučila ga je za nabavu učiteljstvu i škol. knjižnicama visoka kr. zemaljska vlada, odio za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu svojim oglašom od 22. prosinca 1890. broj 12.848. „Škola“ si je stavila zadaću, da trijezno i ozbiljno radi za napredak hrvatskoga školstva i naročito za interese i boljak hrvatskoga učiteljstva. — „Škola“ izlazi mjesečno na čitavom arku s oмотom u velikom osminskom formatu i stoji na cijelu godinu samo 4 krune. Ovo je dakle najjeftiniji hrv. pedagoški časopis. Pretplate i rukopisi šalju se: Uredništvu, „Škole“ u Zagreb, Ilica 246 (II kat). Želeći, da se „Škola“ još i više raširi medju učiteljstvom, preporučujemo je toplo za nabavu, — a preporučuju „Školu“ i njeni odlični suradnici; k tomu je pretplata na „Školu“ — samo 4 krune — tako malena, da ta svotica ne će opteretiti općinskog proračuna, ako se nabavi za školsku knjižnicu.

Gospodarstvo.

U Samoboru, 28. rujna 1905.

Lanjska suša zaostala je za ljetosnjom. Blizu čitava tri mjeseca žeglo je sunce neobičnom žarinom, a za cijelo to vrijeme tek na dva tri puta palo je nešto kišice. Posljedice toga opažaju se na sve strane, a jadni ratar već ih sada teško osjeća. Pa ako je već prošavše godine jadikovao radi posljedica, što ih je nanijela suša mučnome njegovu trudu, još više eto jadikuje ljetos, te sa zebnjom nekom i sa strahom očekuje dugu zimu i razbija si glavu, kako će preturiti ovu nevolju. Prošavše godine bilo još nekako: ostalo je još po gdješta od predlanjske godine, našlo se još i stare krme, a vinogradi prilično obrodili, pak se i iz toga dala izbiti po koja kruna. Ali ljetos bijahu strni uopće slabe, krumpira vrlo malo, kupus, repa i mrkva još i gore, otave malo ili skoro ništa, a od lani baš ni mrve nigdje. Na jakoj i debeloj a na pregnjenoj zemlji stanje je priroda nešto povoljnije; no tim gore je zato po brdinama, gdje je tle plitko i mršavo: tu je malo ne sve izgorjelo. I kruha i krme bit će dakle malo u mnogoj kući, možda ni toliko, da se kroz zimu protuče. Uslijed toga je cijena domaćemu blagu znatno pala. Svatko gleda da preko zime hrani samo toliko blaga, kako bi mogao izići na kraj sa spremljenom hranom.

Nevolja je to veća, što su i vinogradi ove godine većim dijelom izdali. Nastradali i oni; ali ne od suše, nego od gorega zla — od peronospora. Koliko se sjećamo, nikada još nije u našem kraju ova bolest zahvatila toliki mah kao ljetos. Nema skoro vinograda, u kojem se ne bi našlo njezinih tragova, a od veće je česti zarazila svu lozu, gdjegdje pače tako jako, te je loza ostala gola bez lišća i ploda kano u kasnu jesen. Ljetosnja je naime zaraza peronospora navalila ne samo na lišće, nego isto tako — a negdje možda još i jače — i na groždje. Zato i nalazimo vinograda, u kojima je list ostao prilično poštedjen, ali je groždje sve propalo, jer se peronospora pojavila na njem odmah poslije cvatnje. Ti su grozdovi bili s prva kraja kao bijelo pljesnivi, no već za koji dan jagodice su potamnjele, namreškale se i doskora je bio cio grozd crn i suh. Razlog, da se peronospora ove godine tako jako pojavila jest taj, što su joj za klicanje i uspijevanje njezino osobito prijali vrući lipanjski dani s iznenadnim kišama. Baš ovo nepovoljno vrijeme pa onda pomanjkanje radnih sila krivo jest, da se drugo galićenje loze nije moglo obaviti jošte prije cvatnje ili barem odmah nakon nje. Makar da je taj posao obavljen nekoliko dana kasnije veoma savjesno i potpunije nego obično, ipak nije više polučio žudjene svrhe, jer je već peronospora preotela mah, te je staniče plemenitijih organa loze bilo razoreno pa je ono uslijed toga moralo propasti. Samo gdjegdje možemo opaziti poput kakove oaze u

pustinji po koju parcelu vinograda, u kojem je sva loza i groždje potpuno zdrava, inače je pak sve naokolo nešto više a nešto manje zaraženo. Našlo se nažalost vinogradara — ponajviše seljačkih — koji uslijed ove nedaće zanemariše svaki dalji rad u vinogradu, te ne htjedoše više ni da poštrcaju bolesnu lozu. Ti su uradili od zla još gore, jer je zanemarena loza izgubila i posljednji svoj list, a bez njega ne dozrijeva loza. Što pak bude od nezrele loze zimi, poznato je i predobro, kao i to, da se u takovu vinogradu ne može očekivati ni na godinu nikaki plod. Ljetošnja nevolja naših vinogradara poučila nas je — doduše i previše skupo — da se ne valja baš strogo držati staroga onoga pravila, po kojem valja za cvatnje obustaviti u vinogradu svaku radnju. Uvjereni smo, da će u buduće toga krivoga nazora nestati, jer ne samo da možemo, nego upravo moramo lozu sumporiti i galiciti, pa makar ona i cvate, ako se ukaže za to potreba. Jedino treba u svakom događaju dobro paziti, da se jakost galice odredi prema razvitku loze.

Gdje je loza ostala ikoliko zdrava, tu je groždje lijepo dozorilo, te je rani portugizac već od veće česti i pobran. Mošna vaga pokazivala je kod njega poprijeko 17% sladornoga sadržaja, a u jednom slučaju pače i 19,2%. Po tom bismo s ljetošnjim prirodnom mogli biti gledom na kvalitetu vrlo zadovoljni. Hoće li vaga i kod drugih kasnijih vrsta pokazati razmjerno tako povoljan sadržaj sladora, ne znamo, ali je svakako neprijeporno, da je silna kiša, što već tjedan dana pada, štetno djelovala na sladornu sadržinu groždja. Od preobilja soka groždje će početi pucati i kvariti se. Radi toga obaviti će se berba prije nego se inače mislilo.

U oči berbe preporučujemo našim seljačkim vinogradarima, da kod spremanja mošta prije svega osobito dobro pripaze na čistoću. Nažalost se ovaj veoma važni uslov za trajnost i čistoću vina još uvijek premalo cijeni. Ponajprije treba da je pivnica potpuno čista. Zato je valja još prije berbe pomesti, sve stijene oprati i prozračiti. Nakon toga dobro je, da je zasumporimo i ostavimo tako jedan dan, da se unište u njoj sve glivice i plijesni, a onda je otvorimo širom, da se do berbe zrači i grije. Ne manjom pomnjom valja očistiti i sve sudje, u koje ćemo spremiti mošt, ali isto tako i sve škafove i brente, u koje se groždje bere. Kako je sada zemlja od kiše vlažna i mekana, brzo će se škafovi od nje oprljati. Treba ih dakle češće očistiti, a kod sipanja u brentu, treba paziti, da se zemljom zaprijeti škaf ne polaže na brentu i ne ostrugne njezinim gornjim rubom, jer tako može dosta zemlje upasti u brentu, te će od toga mošt dobiti zadah po zemlji. To pak smanjuje vrijednost i najboljoj robi.

Drugo bismo preporučili našim seljacima, da napose beru i spremaju bijele vrste groždja, a napose crne. Koliko nam je poznato, naši seljaci imaju dosta dobrih vrsta groždja, pak bi prirod njegov mogli i bolje i lakše prodati, kad bi ga brali napose. Naprotiv crno se vino manje traži, pa se i teže prodaje, a naš seljak osim nešto portugisca, mukovatke i crnine obične, skoro najradije goji „jankovčicu“ ili crnu lipovinu. Ona doduše rodi rado i obilno, ali dozrijeva vrlo nejednako, brzo gnjije, pak zato bude od nje malo kada finije vino. Nejednakost u zrijetu podržava u njoj veći postotak kiseline, a zato pomiješana s bijelom vrstom groždja snižuje njegovu prvotnu dobrotu.

Ima toga mnogo još na što bismo željeli upozoriti naše seljačke vinogradare, ali ne možemo sve radi ograničenosti prostora. Reći ćemo samo još ovo. Tvrdo je uvjerenje mnogih naših vinogradara, da je vino bolje jače i trajnije, ako se mošt ostavi nešto duže na tropu. Ovo je mišljenje potpuno neosnovano i skroz krivo. Dobrota i finoća, a tako i jakost vina postaje od soka, koji se nalazi u jagodi i njezinoj kožici, ali nikako ne od peclova ili ozobina, među kojima se nalazi dosta puta i svakojaki insekti, puževa i zemlje i dr. Što prije se sok odluči od ozobina, to manje će biti u dodiru s njima, pak će i to manje primiti od njih nepotrebnih kiselih i trpkih sokova, a i druge sluzi, koja mu kvari dobrotu i slabí mu stalnost. Vino što leži dugo na tropu nije primilo ništa više sladora, jer se slador ne stvara u badnju, ne će dakle biti jače, no ono se tek čini da je jače, jer je od preobilja treslovine punije ali, i oporije i trpkije. A takova vina niti se rado kupuju, niti imaju bolju cijenu.

Tek u sušnoj godini, kada ima groždje mnogo sladora, a malo kiseline, može se mošt ostaviti na tropu dan dva dulje, da bude vino stalnije; u mokrim pak godinama treba ga što prije maknuti s tropa.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena ljekovitim vodom rudnicom

Apatovačka kiselica

Najbolje stolno piće.

Naravna alkalikomuriatična litijaka kiselica.

Glasovito sredstvo kod svih bolesti probavnih organa i grkljana, proti ulozima i reumi, kod želudacnog, plućnog, crijevnog i svih drugih katara, proti hemoroida, kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti zrnatih i nateklih jetara. Prokušano, izvrsno i nenatkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Ljekovita voda.

Nagradjena sa 15 zlatnih kolajna.

Upraviteljstvo vrela apatovačke kiselice,
ZAGREB, Ilica broj 17.
Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Javna zahvala.

Velika nesreća, koja nas je zadesila noću 27. o m. od požara groma, mogla je biti kobna ne samo za nas nego i za naše susjedstvo, da se nije smjesta našlo

prave pomoći s mnogo strana. Vršimo zato svetu svoju dužnost, da se putem javnosti zahvalimo najusrdnije svakom za iskazanu nam pomoć bilo u čemu. A napose pak izričemo duboku hvalu p. n. gospodi časnicima i vojnicima c. i kr. topničke postaje u Mirnovcu, vrijednoj momčadi ovdješnje oružničke postaje, te slavnomu vatrogasnomu društvu samoborskomu, koje je pod vodstvom vrloga svoga vojvode, gosp. Mirka Kleščića, velikim trudom i očitom požrtvovnošću neumorno nastojalo, da ugasi strašni elemenat, pa mu je to i potpuno uspjelo. Budi svima još jedno od nas smjerna hvala a od Boga plaća.

U Samoboru, 28. rujna 1905.

Obitelj Jakopec.

Skladište svih vatrogasnih sprava i gospodarskih potrepština

Podružnica **R. A. SMEKAL** Podružnica

ZAGREB, Frankopanska ulica br. 9.

Najnovije!

„PATENT SMEKAL“

Štrcaljke sa ravnotezom najnovijeg sustava za prijenos umanjene radne snage od 40%, koje s desne i s lijeve strane vodu sišu i dižu, te okretanje nepotrebno.

Sustav odlikovan 1903. sa prvom počasnom diplomom i zlatnom kolajnom.

Hydropatički zavod

U SAMOBORU

u blizini glavnoga grada ZAGREBA, u prekrasnom, šumovitom, gorskom kraju. Uzduh pun ozona. Željeznička stanica u mjestu.

Lječilišni zavod uredjen u najmodernijem stilu, otvoren je 30. kolovoza o. g.

Način liječenja: Najnovije instalacije za hydro- i elektroterapiju, napose galvanizaciju, faradizaciju i električne kupelji. Kupelji sa ugljičnom kiselinom, zračne i sunčane kupelji, kupelji u vrućem uzduhu, parne kupelji, masaže.

Liječe se: Sve bolesti živčanoga sustava (izuzevši duševne bolesti); bolesti srca; plućne bolesti (osim tuberkuloze), sve vrste asthme i emphysema; bolesti probavila, napose kronički katar želuca i crijeva, bolesti bubrega, mjehura i t. d., bolesti slabokrvnosti, prevelikog tustila, kroničke otokline sluznice i diabetosa; nadalje podagra (Gicht), ischias, reumatičke bolesti, klijnuti i neuralgije. Primaju se rekonvalescenti radi oporavka iza teških bolesti.

Svekolike se procedure obavljaju samo uz liječničku ordinaciju i liječnički nadzor.

Zavodski je liječnik: **Dr. Mijo Juratović.**

Bolesnicima, koji namjeravaju započeti liječenjem, daje nužne informacije u pogledu stanova i hrane

Uprava hydropatičkoga zavoda u Samoboru.

„Indra Tea“

uzimam najradje,

jer je

najbolji čaj!

Dobije se u ljekarni.